

Deze pagina is overgezet naar een nieuw softwaresysteem en kan in de laatste versie tijdelijk worden bekeken en verder worden bewerkt op:

<https://christipedia.miraheze.org/wiki/Cyprianus>

Thascius Caecilius Cyprianus (200 - 258 n.C.) was een kerkleraar en een opziener (bisschop) van de Noord-Afrikaanse stad Carthago. Hij stierf als martelaar.

Zijn leven

Thascius Caecilius Cyprianus werd aan het begin van de 3e eeuw geboren in een welgesteld heidens gezin. Hij was leraar in de retoriek in Carthago en bestemd een hoge functie te krijgen bij het provinciale gouvernement. Maar in 245 na Chr. bekeerde hij zich tot Christus wat het eind betekende aan zijn politieke carrière.

In zijn “brief aan Donatus” zegt hij over zijn bekering:

“Ik voelde me zo verward en ongemakkelijk over de vele fouten die ik in mijn vorige leven had gemaakt dat het me nauwelijks mogelijk leek voor mij om daar aan te ontkomen... Maar toen de smet van mijn vroegere leven afgewassen werd door het water van de geboorte (de doop) ... en toen mijn wedergeboorte me tot een nieuw mens had gemaakt werd datgene wat voorheen moeilijk leek nu zeer eenvoudig.”

Kort daarna werd Cyprianus, hoewel hij nog een pasbekeerde was, aangewezen als ouderling en in 248 werd hij zelfs bisschop van Carthago, de voornaamste kerk in de Romeinse provincie in Afrika. Hij diende de kerk 10 jaar tot aan zijn martelaarsdood in 258.

Deze jaren waren een zeer roerige tijd voor de kerk. Cyprianus leiderschaps capaciteiten werden zwaar op de proef gesteld. Zijn gedachten die hij op schrift stelde, waren reacties op de problemen die hij het hoofd moest bieden. Hij was meer een daadkrachtig leider dan een intellectueel. Volgens Cyprianus kon men ideeën en leven niet scheiden. Hij was sterk beïnvloed door Tertullianus wiens geschriften hij dagelijks las, hij noemde hem zijn “meester.” Maar terwijl Tertullianus een radicale non-conformist was, enigszins wereldvreemd, was Cyprianus een zeer praktisch ingesteld mens en een geboren leider. De extreme morele idealen en disciplines van Tertullianus werden door Cyprianus meer gematigd en toepasbaar gemaakt voor de dagelijkse praktijk.

Kerkelijke situatie

Al spoedig na de aanvaarding van zijn bisschopsambt, kwam hij in conflict met enkele jaloerse oudere geestelijken in Carthago. Deze spanningen zouden nooit zo opgelopen zijn als niet in de jaren 249 tot 251 een zware christenvervolging was losgebarsten, de 1^e gecoördineerde vervolging van de kerk doorheen het gehele Romeinse rijk onder keizer Decius. Het eerste fase was de liquidatie van de leidende bisschoppen. De leiders van de kerk van Rome, Antiochië, Jeruzalem en Caesarea ondergingen zware martelingen. Cyprianus, die op tijd werd gewaarschuwd wist te ontkomen naar het platteland in de buurt van Carthago. Van daaruit bestuurde hij door middel van brieven de kerk in Carthago. Maar de jaloerse geestelijkheid gebruikten zijn vlucht om Cyprianus naam te bekladden.

De tweede fase was een poging christenen te dwingen tot het brengen van offers aan de Romeinse goden. Op straffe des doods, moest men een certificaat hebben dat men deze offers had gebracht. De kerk die al geruime tijd vrede en vrijheid had gekend was niet voorbereid op deze situatie. Vele christenen gaven toe en offerden aan de goden. Er was zelfs een bisschop die zijn hele gemeente tot offeren bracht om de doodstraf te ontkomen.

Traditioneel werden afvalligen niet opnieuw opgenomen in de kerk, maar wat te doen met de grote aantallen afvalligen die nu opnieuw tot de kerk wilden toetreden? Twee grote vragen speelden: Zouden de afvalligen direct weer worden toegelaten of na een langere periode van penitentie of helemaal niet meer? En wie ging daar dan over beslissen, de biechtvaders of de bisschoppen? Cyprianus ging ervan uit dat alleen de bisschoppen dat recht hadden. Hij schreef een belangrijk werk over dit issue onder de titel “De afvalligen.” Een deel van de geestelijken vond het standpunt van Cyprianus te streng en gingen na verloop van tijd er zelfs toe over een meer tolerantere antikerker te vormen. Ook in Rome kwam het tot een schisma. Cyprianus vond de eenheid van de kerk een zaak van de hoogste prioriteit, en schreef hiervoor een traktaat: “De eenheid van de kerk,” waarin hij benadrukte dat het onmogelijk was de kerk te verdelen. Hoewel de bisschoppen plaatselijk onafhankelijk waren moesten ze wel in onderlinge solidariteit leven.

Cyprianus kwam in conflict met bisschop Stefanus van Rome over de herdoop. Deze vond dat hij als bisschop van Rome zijn visie kon opleggen aan de andere bisschoppen, maar Cyprianus stelde dat er geen “bisschop der bisschoppen” bestond en dat elke bisschop in zijn eigen kerk gemachtigd was een stelling in te nemen. Een aantal oosterse bisschoppen scheidden zich met Cyprianus af van Stefanus. Dit duurde tot er in 257 een nieuwe golf vervolgingen losbrak. In het volgende jaar, in september 258, stierf Cyprianus door onthoofding de martelaarsdood. De bisschoppen sloten onder druk van de omstandigheden de rijen weer.

Betekenis van Cyprianus

De invloed van Cyprianus op de westerse kerk was gigantisch. Mede dank zij hem kreeg de kerk meer het imago van “kerk van de bisschoppen,” dan de meer charismatische “kerk van de martelaren,” onder invloed

van het Donatisme. Hij slaagde er in de plaats van de bisschoppen, boven de lagere geestelijkheid en de leken te consolideren. In het punt van de onafhankelijkheid van de bisschoppen moest hij de nederlaag leiden. Zijn idee van de kerk, geleid door gelijke bisschoppen moest het uiteindelijk afleggen tegen het Rooms Katholieke idee van de bisschop van Rome als hoofdbisschop, de latere Paus. Cyprianus leer over de onverbreekelijke eenheid van de kerk had de grootste invloed in de kerk en hield meer dan 1000 jaar stand.